SOSIAALI- JATERVEYSMINISTERIÖ **Muistio**

Liisa Siika-aho

30.10.2024

SAIRAUSVAKUUTUSMAKSUJEN MAKSUPROSENTIT VUONNA 2025

1. Asian tausta ja vuoden 2025 sairausvakuutusmaksuista säätäminen

Sairausvakuutuksen rahoituksesta säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvussa, jossa rahoitus on jaettu sairaanhoitovakuutuksen ja työtulovakuutuksen rahoitukseen.

Sairausvakuutuslain 18 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairaanhoitomaksun maksuprosenttia tarkistetaan siten, että sairaanhoitomaksujen tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa sairaanhoitovakuutuksen kulut. Normaalisti maksuprosentista säädetään sanotun 23 §:n 2 momentin mukaan vuosittain ennen marraskuun 23 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Jos maksu kuitenkin alittaisi 0,45 prosenttia tai ylittäisi 0,75 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta lain 14 ja 16–19 §:ssä tarkoitetusta sairaanhoitomaksun maksuperusteesta, on maksuprosentista säädettävä lailla.

Normaalitilanteessa myös sairausvakuutuslain 18 luvun 24 §:n 4 momentin mukaan työnantajan sairausvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksuprosentit sekä yrittäjän lisärahoitusosuuden suuruus tarkistetaan vuosittain ennen marraskuun 23 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys sosiaaliturvarahastojen säästöjen valtion ja kuntien talouden vahvistamiseen ohjaamista ja sairauspäivärahan muutoksia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 123/2024 vp), jossa sairausvakuutuksen rahoitusvastuiden uudistamisen lisäksi esitetään, että sairausvakuutuksen vakuutusmaksuista säädettäisiin lailla vuoden 2025 osalta. Hallituksen esityksessä todetaan, että kyseiseen liitelakiehdotukseen sisältyvät ehdotukset vuoden 2025 sairausvakuutusmaksuprosenteiksi tarkentuvat vielä palkkasumman ja etuuksien kehityksen perusteella, ja että lopulliset maksuprosentit ovat tiedossa marraskuussa 2024, jolloin ne toimitetaan tiedoksi eduskunnalle.

Tällä lausunnolla toimitetaan eduskunnalle tiedoksi muutosesitys hallituksen esitykseen.

2. Valmistelu

Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus laiksi vuoden 2025 sairausvakuutusmaksuista ja ehdotus maksujen tarkistamisesta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä Kelan sairausvakuutuslain 18 luvun 28 §:n mukaisiin laskelmiin perustuen. Valmistelun yhteydessä on kuultu seuraavia tahoja: Kansaneläkelaitos, verohallinto sekä keskeisten työmarkkina- ja yrittäjäjärjestöjen edustajat.

3. Nykytila

3.1. Sairaanhoitovakuutuksen rahoitus

Sairaanhoitovakuutuksen etuuskuluina rahoitetaan Kelan maksamia lääke-, matka- ja hoitokustannusten, lääkärinpalkkioiden ja hammaslääkäripalkkioiden korvauksia, kuntoutuskuluja ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain perusturvaosuuteen kuuluvia sairaanhoitokuluja.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitus on jaettu siten, että vakuutetut rahoittavat etuuksista ja toimintakuluista 33 prosenttia ja valtio 67 prosenttia vuoteen 2024 saakka. Vuodesta 2025 alkaen rahoitusosuuksia esitetään muutettavaksi siten, että vakuutetut rahoittavat etuuksista ja toimintakuluista 48,6 prosenttia ja valtio 51,4 prosenttia. Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu määrätään pääsääntöisesti vakuutetun kunnallisverotuksessa verotettavan tulon taikka yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/206) mukaisen vahvistetun työtulon perusteella.

Sairaanhoitovakuutuksen kulut (milj. euroa) vuosina 2023–2025
* = Arvio

	2023	***2024**	***2025**
Lääkkeet	1 791,8	1 901,0	1 977,1
Lääkärinpalkkiot	30,9	91,0	118,0
Hammaslääkärinpalkkiot	43,7	51,1	60,0
Tutkimus- ja hoito	9,6	4,1	16,0
josta koronarokotekorvaukset	0,2		
Matkat	315,9	343,2	361,5
Mata -sairaanhoito	3,7	3,4	3,5
EU-säännöksiin perustuvat sairaanhoitokorvaukset	54,8	57,7	58,7
Kuntoutuspalvelut	514,0	544,3	558,5
Työkyvyn arviointi	0,0	0,1	0,1
Etuudet yhteensä	**2 764,4**	**2 995,9**	**3 153,4**
Sairaanhoitovakuutuksen toimintakulut	159,0	162,1	166,8
8 % kulujen muutoksesta	-1,3	18,5	12,6
Omaisuuden tuotot	22,0	26,2	11,8
Takautumissuoritukset ja lääkekorvausten palautusmaksut	76,2	70,2	60,2

Sairausvakuutusrahaston sairaanhoitovakuutuksen kuluina maksettavien etuuskulujen määräksi arvioidaan vuonna 2025 yhteensä noin 3 153,4 miljoonaa euroa. Kuluina otetaan huomioon myös sairaanhoitovakuutuksen osuus Kelan toimintakuluista, vuonna 2025 noin 166,8 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksujen määrittelyssä otetaan lisäksi huomioon lisäyksinä kahdeksan prosenttia sairaanhoitovakuutuksen kulujen muutoksesta eli noin 12,6 miljoonaa euroa, sekä vähennyksenä takautumissuorituksia ja lääkekorvausten palautusmaksuja noin 60,2 miljoonaa euroa. Etuuskuluista EU-

säännöksiin perustuvat sairaanhoitokorvaukset, arviolta 58,7 miljoonaa euroa, rahoitetaan valtion menoista, joten niillä ei ole vaikutusta sairausvakuutusmaksuihin.

Etuuskulujen arvioidaan kasvavan 157,5 milj. eurolla (noin 5,3 prosenttia) vuodesta 2024.

Sairaanhoitomaksun maksuprosenttia tarkistetaan sairausvakuutuslain 18 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan vuosittain siten, että sairaanhoitomaksun tuotoilla ja valtion rahoitusosuudella voidaan kattaa sairaanhoitovakuutuksen kulut. Vakuutusmaksuja ja valtion osuutta vahvistettaessa otetaan lisäksi huomioon sairausvakuutuksen rahoitusomaisuuden arvioitu vajaus tai ylijäämä edelliseltä vuodelta. Vajausta syntyy, jos sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuus alittaa kahdeksan prosenttia sairausvakuutuksen kuluista ja ylijäämää, jos rahoitusomaisuus ylittää 12 prosenttia mainituista kuluista. Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusomaisuuden vuonna 2024 arvioidaan olevan noin 13,4 prosenttia mainituista kuluista, joten vuodelle 2025 siirtyy ylijäämää 45,0 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusta koskevissa laskelmissa on otettu huomioon seuraavat muutokset ja lainmuutoshankkeet:

- Sairausvakuutuksesta korvattavan taksin käytön väliaikainen enimmäishintasääntely jatkuu 31.12.2026 saakka (HE 94/2024)
- Lääkekaton alkuomavastuun määrä korotetaan 50 eurosta 70 euroon vuonna 2025 ja sen määrä sidotaan jatkossa kansaneläkeindeksiin (HE 129/2024)
- Vuoden 2025 alusta muutetaan lääkkeiden hinnoittelusäännöksiä hintakilpailun edistämiseksi. Tämän lisäksi lääkkeiden tukkuhintoja alennetaan 1,5 % 1.3.2025 alkaen (HE 129/2024)
- Lääkkeiden arvonlisäveroa nostetaan 10 %:sta 14 %:iin vuoden 2025 alusta alkaen (HE 141/2024)
- Sairausvakuutuksen yksityisen hoidon ja tutkimuksen korvauksiin lisätään oikeus korvaukseen hedelmöityshoidoista 1.1.2025 alkaen. Korvausoikeus on sairausperusteinen (HE 174/2024)

Näiden jo hallituksen esityksissä todettujen muutosten lisäksi tässä arviossa on huomioitu 1.4. voimaan tuleviksi kaavaillut silmälääkäreiden sekä naistentautien ja synnytysten erikoislääkärikäyntien korotukset, fysioterapeuttikäyntien, mielenterveyden hoidon korvausten ja hammashoidon korvausten korotukset. Muutosten arvioidaan kasvattavat sairaanhoitokorvausmenoa 33,5 milj. euroa vuonna 2025.

Mahdollisia muita vuonna 2025 sairaanhoitokorvauksiin tulevia muutoksia ei ole maksuprosenttien laskennassa huomioitu.

3.2. Työtulovakuutuksen rahoitus

Työtulovakuutuksen etuuskuluja ovat sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä kuntoutusrahat. Työtulovakuutuksen kuluja ovat myös työnantajille maksettavat korvaukset

vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista ja vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista sekä työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaukset.

Työtulovakuutus rahoitetaan valtion osuudella, työnantajien sairausvakuutusmaksulla sekä vakuutettujen päivärahamaksulla. Vuodesta 2025 alkaen valtion 5 prosentin perusosuus työtulovakuutuksen kautta rahoittavista päivärahoista poistettaisiin. Vuoden 2025 päivärahamaksu määräytyisi siten, että sen tuotoilla rahoitetaan 32 prosenttia työtulovakuutuksen kuluista, joista on vähennetty korvaukset vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista. Vastaavasti vuoden 2025 työnantajan sairausvakuutusmaksu määräytyisi siten, että sen tuotoilla rahoitetaan korvaukset vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista sekä 68 prosenttia työtulovakuutuksen kuluista, joista on vähennetty korvaukset vanhemmuudesta aiheutuvista perhevapaakustannuksista.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu määräytyy työntekijöille maksettavien palkkojen yhteismäärän perusteella (laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 771/2016). Päivärahamaksun maksuperuste määräytyy sairausvakuutuslaissa tarkoitetun palkkatulon ja yrittäjätulon perusteella.

Kelan toimittaman selvityksen mukaan sairausvakuutusrahaston työtulovakuutuksen korvaus- ja etuuskulujen yhteismääräksi vuonna 2025 arvioidaan noin 3 069,9 miljoonaa euroa. Työtulovakuutuksesta rahoitettavina kuluina otetaan huomioon myös työtulovakuutuksen osuus Kelan toimintakuluista, noin 89,8 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksujen määrittelyssä otetaan lisäksi huomioon kahdeksan prosenttia työtulovakuutuksen kulujen vuotuisesta muutoksesta, noin 2,8 miljoonaa euroa.

Etuuskulujen arvioidaan nousevan noin 35,7 milj. eurolla (1,2 prosenttia) vuodesta 2024.

Työtulovakuutuksen kulut (milj. euroa) vuosina 2023–2025
* = Arvio

	2023	***2024**	***2025**
Sairauspäivärahat	1 025,9	1 025,5	999,3
josta tartuntatautipäiväraha	45,3	0,4	0,4
Vanhempainpäivärahat	1 045,4	1 217,1	1 263,8
Perhevapaakorvaus	52,1	52,2	52,9
Mata –päivärahat	4,5	4,1	4,2
Yrittäjien lisäpäivärahat	10,1	10,5	10,2
Kuntoutusrahat	271,3	267,9	258,7
Työterveyshuolto	416,5	456,9	480,8
Etuudet yhteensä	**2 825,9**	**3 034,2**	**3 069,9**
-valtion osuus	348,3	353,2	232,9
-vakuutusmaksuilla rahoitettavat	2 477,6	2 681,0	2 837,0
Työtulovakuutuksen toimintakulut	85,6	87,3	89,8
8 % kulujen muutoksesta	-11,4	16,6	2,8
Omaisuuden tuotot	11,9	14,1	6,4

Vuonna 2025 työtulovakuutuksen kuluista (ilman perhevapaakorvausta, yrittäjien lisärahoitusosuutta ja valtion osuutta) työnantajien sairausvakuutusmaksulla rahoitetaan kanavoinnin tuoman muutoksen jälkeen 68 prosenttia ja palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksulla 32 prosenttia.

Valtio rahoittaa sen osuuden vähimmäismääräisenä maksettavan päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan kuluista, joka ylittää vakuutetun vuositulon perusteella lasketun päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan määrän. Niiden määräksi arvioidaan vuonna 2024 yhteensä noin 230,8 miljoonaa euroa. Lisäksi valtio rahoittaa yrittäjien ja maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa noin 2,1 miljoonalla eurolla.

Työnantajan sairausvakuutusmaksulla rahoitetaan työnantajalle maksettavat perhevapaakorvaukset, arviolta 52,9 milj. euroa. Perhevapaakorvaus korottaa työnantajan sairausvakuutusmaksua arviolta 0,05 prosenttiyksikköä vuonna 2025.

Yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaisesti vakuutetuilta yrittäjiltä perittävällä ns. yrittäjän lisärahoitusosuudella rahoitetaan yrittäjien sairauspäivärahan omavastuuajan lyhentämisestä aiheutuvat kulut, joiden määräksi arvioidaan vuonna 2025 noin 10,2 miljoonaa euroa. Omavastuuajan rahoittamiseksi yrittäjiltä perittävää päivärahamaksua peritään 0,20 prosenttiyksikköä vuonna 2025.

Muut työtulovakuutuksen etuuskulut ja korvaukset samoin kuin työtulovakuutukseen kohdistuvat Kelan toimintakulut rahoitetaan työnantajien maksamilla työnantajan sairausvakuutusmaksuilla sekä palkansaajien ja yrittäjien maksamilla päivärahamaksuilla. Maksut maksetaan palkka- ja yrittäjätulon perusteella. Niillä katetaan noin 91 prosenttia työtulovakuutuksen kuluista.

Vakuutusmaksuja vahvistettaessa otetaan lisäksi huomioon sairausvakuutuksen rahoitusomaisuuden arvioitu vajaus tai ylijäämä edelliseltä vuodelta. Vajausta syntyy, jos sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuus alittaa kahdeksan prosenttia sairausvakuutuksen kuluista ja ylijäämää, jos rahoitusomaisuus ylittää 12 prosenttia mainituista kuluista. Sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuuden arvioidaan olevan noin 9,2 % työtulovakuutuksen osalta, jolloin vajausta tai ylijäämää, jota huomioitaisiin vuoden 2025 vakuutusmaksujen määrittämisessä ei synny.

Vuonna 2024 työnantajat maksavat työtulovakuutuksen kulujen kattamiseksi 1,16 prosentin suuruista työnantajan sairausvakuutusmaksua ja palkansaajat sekä yrittäjät 1,01 prosentin suuruista sairausvakuutuksen päivärahamaksua. YEL-yrittäjien lisärahoitusosuus on 0,22 prosenttia maksun perusteena olevasta työtulosta. YEL-yrittäjien voimassa oleva päivärahamaksu on siten 1,23 prosenttia.

Laskelmissa on käytetty Kelan tekemää väestöennustetta, joka pohjautuu Tilastokeskuksen väestöennustemalliin (2021) ja väestön tilastoihin vuodelta 2023. Syntyvyyden osalta Tilastokeskuksen oletuksista on poikettu. Vuonna 2023 kokonaishedelmällisyysluku oli 1,26 (koko 2000-luvun alhaisin) ja syntyneiden määrä 43 383. Vuoden 2024 tammi-elokuun syntyneiden ennakkotilastojen ja äitiyspakkaushakemusten perusteella vuonna 2024 kokonaishedelmällisyysluvuksi on arvioitu 1,26 ja vuodelle 2025 sen oletetaan olevan 1,35. Nettomaahanmuutto oli 57 914 sisältäen

ukrainalaiset (maahanmuutto 73 236 ja maastamuutto 15 322) vuonna 2023. Nettomaahanmuuton arvioidaan olevan 40 000 vuonna 2024 (sisältää noin 10 000 ukrainalaista) ja 30 000 vuonna 2025.

Työtulovakuutuksen rahoitusta koskevissa laskelmissa on otettu huomioon seuraavat muutokset ja lainmuutoshankkeet:

- Sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan leikkaus sekä kanavointiratkaisu (HE 123/2024).
- Ikärajan nosto kuntoutus- ja kuntoutusrahaetuuksissa sekä sairauspäivärahassa (HE 125/2024).

4. Ehdotukset

Hallituksen esityksessä HE 123/2024 vp ehdotetaan, että sairaanhoitovakuutuksen ja työtulovakuutuksen maksuista säädettäisiin lailla sairausvakuutusmaksujen maksuprosenteista vuonna 2025.

4.1. Ehdotus sairaanhoitovakuutuksen maksuiksi vuonna 2025

Kun otetaan huomioon sairaanhoitovakuutuksen kulujen ja korvausten arvioidut muutokset, palkkasumman arvioitu kehitys vuonna 2025 sekä sairausvakuutusrahastossa oleva sairaanhoitovakuutuksen rahoitusomaisuuden määrä, sairaanhoitovakuutuksen kulujen kattamiseksi ehdotetaan, että sairaanhoitomaksun maksuprosentiksi palkka- ja yrittäjätulosta vahvistetaan 1,06 prosenttia vuonna 2025. Eläke- ja etuustuloja sairaanhoitomaksun perusteella perittäväksi vakuutusmaksuprosentiksi ehdotetaan vahvistettavaksi 1,45 prosenttia etuustulosta.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusmuutoksen vaikutus palkka- ja yrittäjän työtulosta perittävään maksuun on 0,53 prosenttiyksikköä korottava vuonna 2025. Etuus- ja eläketulosta perittävä sairaanhoitomaksu olisi vuodesta 2025 alkaen 0,39 prosenttiyksikköä korkeampi.

Vuodelle 2025 sairaanhoitovakuutuksen maksut ehdotetaan vahvistettaviksi seuraavasti:

	2023	**2024**	**ehdotus 2025**
palkansaajan ja yrittäjän sairaanhoitomaksu	0,60	0,51	1,06
etuudensaajan sairaanhoitomaksu	1,57	1,48	1,45

4.2. Ehdotus työtulovakuutuksen maksuiksi vuonna 2025

Kun otetaan lisäksi huomioon työtulovakuutuksen kulujen arvioidut muutokset ja palkkasumman arvioitu kehitys vuonna 2025 sekä sairausvakuutusrahastossa oleva

työtulovakuutuksen maksuvalmiuden turvaava rahoitusomaisuuden määrä, työnantajan sairausvakuutusmaksun määräksi tulisi 1,87 prosenttia työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetun lain (771/2016) 5 §:ssä tarkoitetusta palkasta.

Palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksuksi tulisi alle 16 862 euroa ansaitsevien osalta 0,00 prosenttia ja 16 862 euroa tai enemmän ansaitsevien osalta 0,84 prosenttia. Vähintään 16 862 euroa ansaitsevien palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksu perittäisiin myös edellä mainitun euromäärä alittavasta työtulon osasta. Yrittäjän eläkelain mukaan vakuutetuilta yrittäjiltä päivärahamaksun lisäksi perittävä yrittäjän lisärahoitusosuus olisi 0,20 prosenttia. Laskelmissa on otettu huomioon vireillä olevat lainmuutoshankkeet ja talouskehitys valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen mukaisesti.

Sairausvakuutuksen rahoitusosuuksien muutoksen vaikutuksesta työnantajien sairausvakuutusmaksu nousisi 0,43 prosenttiyksikköä ja palkansaajien sekä yrittäjien päivärahamaksu alenisi 0,46 prosenttiyksikköä vuodesta 2025 alkaen.

Vuodelle 2025 työtulovakuutuksen maksut ehdotetaan vahvistettaviksi seuraavasti:

	2023	**2024**	**ehdotus 2025**
palkansaajan ja yrittäjän päivärahamaksu:	1,36	1,01	0,84
kun tulot vähintään (euroa/vuosi):	15 703	16 499	16 862
palkansaajan ja yrittäjän päivärahamaksu:	0,00	0,00	0,00
kun tulot alle (euroa/vuosi):	15 703	16 499	16 862
YEL-yrittäjän lisärahoitusosuus	0,23	0,22	0,20
työnantajan sairausvakuutusmaksu	1,53	1,16	1,87

5. Vaikutukset

Työnantajien vakuutusmaksuosuus kasvaa noin 742,9 miljoonalla eurolla, yli 16 862 euroa vuodessa ansaitsevien palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksuosuus pienenee noin 161,7 miljoonalla eurolla (sis. yrittäjien lisärahoitusosuuden), palkansaajien ja yrittäjien sairaanhoitomaksuosuus kasvaa noin 515,7 milj. euroa ja etuudensaajien sairaanhoitomaksuosuus pienenee noin 4,1 milj. euroa sairausvakuutuksen menoista edellisvuoteen verrattuna.

Kelan sairausvakuutuslain perusteella saamien vakuutusmaksutulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 4 411,1 milj. euroa. Työnantajamaksuja arvioidaan kertyvän 2 013,8 milj. euroa, palkansaajien ja yrittäjien maksuja (sis. yrittäjien lisärahoitusosuuden) 1 897,7 milj. euroa. Etuustuloista vakuutusmaksutuloja arvioidaan kertyvän 499,6 milj. euroa.

Valtion rahoitusosuuden sairausvakuutuksen kuluista arvioidaan Kelan laskelman mukaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 1 911,4 milj. euroa toimintamenot mukaan lukien, missä olisi vähennystä vuoteen 2024 verrattuna noin 401,1 milj. euroa.

Esityksen pohjana olevissa Kelan laskelmissa on oletettu työtulovakuutuksen maksujen perusteena olevan palkkasumman kasvavan 4,2 prosenttia vuonna 2025. Oletus perustuu valtiovarainministeriön talousoletuksiin, jossa on huomioitu työllisyyden kehitys sekä yleinen palkkakehitys.

6. Muutokset käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen

Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä (HE 123/2024 vp) ehdotetaan, että sairaanhoitomaksu palkka- ja yrittäjän työtulosta olisi 1,07 prosenttia ja etuus- ja eläketulosta perittävä maksu 1,46 prosenttia vuonna 2025.

Edelleen esityksessä ehdotetaan, että päivärahamaksu palkka- ja yrittäjätulosta olisi 0,83 prosenttia, työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,88 prosenttia ja yrittäjän lisärahoitusosuus 0,20 prosenttia vuonna 2025.

Esityksen antamisen jälkeen laskelmia vuoden 2025 sairausvakuutusmaksuista on päivitetty etuuksissa ja lainmuutoksissa tapahtuneet kehityksen perusteella seuraavasti.

Vakuutusmaksuja laskettaessa on maksut määritelty siten, että ne toteuttavat hallituksen esityksessä (HE 123/2024 vp) olevan 1. lakiehdotuksen sairausvakuutuslain 18 luvun 9 §, 21 § ja 22 §:n mukaiset rahoitusosuudet.

Työtulovakuutuksesta maksettavien sairauspäivärahojen ja vanhempainpäivärahojen kuluarvioita on lisäksi tarkennettu yhteensä -4,7 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksessa SH-korvauksien ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen kuluarvioita on tarkennettu yhteensä -27,6 milj. euroa. Lisäksi lääkekorvausten palautusmaksuja (huomioidaan sairaanhoitovakuutuksessa tuottoina) on arvioitu tulevan vuonna 2024 13,0 milj. euroa enemmän kuin mitä elokuussa arvioitiin. Tämä kasvattaa vuodelta 2024 syntyvää ylijäämää, joka puolestaan huomioidaan vuoden 2025 sairaanhoitovakuutuksen rahoitettavissa etuuskuluissa ja vaikuttaa siten vakuutusmaksuja alentavasti. Toisaalta vakuutusmaksujen perusteena olevaa maksupohjaa on hieman tarkistettu alaspäin verrattuna elokuun tilanteeseen.

Edellä mainitut muutokset vaikuttavat vuoden 2025 sairausvakuutusmaksujen tasoon siten, että sairaanhoitomaksu palkka- ja yrittäjän työtulosta olisi 1,06 prosenttia (0,01 prosenttiyksikköä alhaisempi verrattuna hallituksen esitykseen) ja etuus- ja eläketulosta perittävä maksu olisi 1,45 prosenttia (0,01 prosenttiyksikköä alhaisempi verrattuna hallituksen esitykseen) vuonna 2025. Päivärahamaksu palkka- ja yrittäjätulosta olisi 0,84 prosenttia (0,01 prosenttiyksikköä korkeampi kuin hallituksen esityksessä), työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,87 prosenttia (0,01 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin hallituksen esityksessä) ja yrittäjän lisärahoitusosuus 0,20 prosenttia (sama kuin hallituksen esityksessä) vuonna 2025.

Työtulovakuutuksessa maksuprosenttien määrittäminen hallituksen esityksessä (HE 123/2024 vp) olevan 1. lakiehdotuksen sairausvakuutuslain 18 luvun 21 § ja 22 §:n mukaisten uusien rahoitusosuuksien mukaan yhdessä pienten ennustemuutosten kanssa johtaa työtulovakuutuksen maksujen pieniin pyöristyseroihin hallituksen esitykseen verrattuna.

Työtulovakuutuksen vakuutusmaksujen 0,01 prosenttiyksikön muutokset vähäisesti kiristävät palkansaajien ja keventävät työnantajien maksurasitus. Palkka- ja yrittäjätulosta perittävän sairaanhoitomaksun 0,01 prosenttiyksikön alenema kumoaa palkansaajien osalta kiristyksen vaikutuksen.

Vuoden 2025 palkkakertoimen pisteluvun tarkentumisen myötä lopullinen tuloraja, jota pienemmistä palkka- ja yrittäjätulojen yhteismäärästä ei peritä päivärahamaksua on 16 862 euroa (kymmenen euroa pienempi kuin hallituksen esityksessä).

Edellä esitetyn perusteella hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi sairausvakuutuksen maksuprosenteista 2025 tulisi tarkistaa seuraavasti (muutokset kursiivilla):

1 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun maksuprosentti Vakuutetulta vuonna 2025 perittävä sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on *1,06* prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 14, 16–19 ja 19 a §:ssä tarkoitetusta maksuperusteesta. Jos vakuutettu saa muuta kuin sairausvakuutuslain 18 luvun 15–18 §:ssä tarkoitettua ansiotuloa, häneltä peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua *1,45* prosenttia.

2 §

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksuprosentti Palkansaajalta ja yrittäjältä vuonna 2025 perittävä sairausvakuutuksen päivärahamaksu on *0,84* prosenttia palkka- ja yrittäjätulosta sekä muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 15–18 §:ssä tarkoitetusta maksuperusteesta, jos vuotuisen palkka- ja yrittäjätulon yhteismäärä on vähintään *16 862* euroa. Päivärahamaksu peritään tällöin myös mainitun tulorajan alittavasta tulon osasta. Jos vuotuisen palkka- ja yrittäjätulon yhteismäärä alittaa *16 862* euroa, päivärahamaksua ei peritä. Yrittäjältä vuonna 2025 perittävä yrittäjän lisärahoitusosuus on 0,20 prosenttia yrittäjän eläkelaissa (1272/2006) tarkoitetun vakuutuksen mukaisesta työtulosta.

3 §

Työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentti Työnantajan vuonna 2025 maksama työnantajan sairausvakuutusmaksu on *1,87* prosenttia työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetun lain (771/2016) 5 §:ssä tarkoitetusta palkasta.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Osastopäällikkö Liisa Siika-aho